

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА 14 грудня 2002 року

№238 (2989)

Локомотив економіки

Це визначення сьогодні найвлучніше характеризує роботу залізничної галузі

Одинадцять років тому було утворено державну адміністрацію залізничного транспорту «Укрзалізниця».

Фото Олега КОВАЛЯ.

Минулого четверга залізничники в Палаці «Україна» на урочистих зборах підбили підсумки своєї роботи. Як зазначив, відкриваючи їх, Міністр транспорту Георгій Кірпа, цього року до державної скарбниці галузь внесла мільярд гривень. І левову частку коштів заробили саме залізничники — 62 відсотки. Георгій Кірпа наголосив: це уп'ятеро більше, ніж держава виділила на розвиток транспорту з бюджету.

Лише за 10 місяців поточного року перевезено 333,3 мільйона тонн вантажів, це на 20 мільйонів тонн більше, ніж торік, і 454 мільйони пасажирів, що на 8 мільйонів перевищує торішній показник. Таких вагомих результатів вдалося домогтися завдяки наведенню порядку в галузі, запровадженню нових форм роботи.

(Закінчення на 2-й стор.).

На знімку: під час урочистого засідання.

Я є, ти є, ми є

«Дивись — це картина, дивись — це машина, дивись — це будинок». «Дивись» — було перше слово, яке сказали Світланка й Олексій. Французькою мовою. Відтоді минуло два роки. Тепер Світланка говорить з акцентом... російською мовою. А французькою — вже вільно. Зауважу, що репетитора їй не наймали. Зі Світланкою працює інший фахівець — логопед...

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Олега КОВАЛЯ.

НАША АКЦІЯ

Дружите з нами — маєте призи

У суботу, 14 грудня, програма «Новація» познайомить вас з переможцями третього і четвертого турів вікторини, яку ми проводили для читачів «Голосу України». Тож увімкніть телевізор о 12-й годині 15 хвилин на УТ-1.

Призи розігрувалися у трьох номінаціях. Перша — за три правильні відповіді — кухонні комбайни, за дві — футбольні м'ячі та за одну — піврічна передплата на газету. Переможцями у першій номінації стали Ядвига Полюшкевич та Іван Гордієнко. За Ядвигу Едуардівну приз отримала її донька Олена Поштарук.

М'ячі виграли Катерина Гусак з Києва та Олександр Зелинський з Харкова. Передплата на півроку дісталася найменшій учасниці вікторини — учениці шостого класу Насті Стрельниковій.

У конкурсі також узяв участь пенсіонер з міста Краматорська Микола Хрупало. Він отримав заохочення — передплату на перше півріччя наступного року.

На знімку: Олена Поштарук та Іван Гордієнко.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Під прикриттям пільг — підробки

Ранкове та денне засідання 13 грудня

Під час спонтанно виниклої «розминки» народні депутати зажадали від головуючого надати представникам опозиції час для виступів, щоб спростувати повідомлення у ЗМІ про «побоїще» у Верховній Раді та начебто псування електронного обладнання в сесійній залі. Йшлося також про необхідність чіткого дотримання напередодні досягнутих домовленостей та вимог Регламенту ВР. Проголосовано низку депутатських запитів до «верхів» влади. Володимир Литвин оголосив про створення депутатської групи «Зубр», яка виступає за створення союзу України, Білорусі та Росії.

Після того сесія приступила до розгляду питань, включених до порядку денного. Перше з них — проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (стосовно платників податку). Доповідач — заступник державного секретаря Мінфіну Василь Регурецький — наголосив, що поданий законопроект передбачає введення в рамки законності багатьох гострих питань, невирішення яких досі завдає значних втрат державі та підприємницькій діяльності.

(Закінчення на 2-й стор.).

■ **Плавання.** Чемпіонат Європи. Монпельє (Франція). Яна Клочкова виграла золоту медаль на дистанції 200 м комплексом. Та ще й з європейським рекордом. Бронзових нагород удостоєна українська естафетна чоловіча команда 4 х 50 у комплексному плаванні.

■ **Футбол.** Кубок УЄФА. 1/16 фіналу. Матчі-відповіді. «Панатінаїкос» (Греція) — «Слован» (Чехія). 1:0 (перший матч — 2:2). «Фулхем» (Англія) — «Герта» (Німеччина). 0:0 (1:2). «Ліон» (Франція) — «Денизліспор» (Туреччина). 0:1 (0:0). «Осер» (Франція) — «Бетіс» (Іспанія). 2:0 (0:1). «Лаціо» (Італія) — «Штурм» (Австрія). 0:1 (3:1). «Андерлехт» (Бельгія) — «Бордо» (Франція). 2:2 (2:0). «Маккабі» (Ізраїль, Хайфа) — АЄК (Греція). 1:4 (0:4). «Славія» (Чехія) — ПАОК (Греція). 4:0 (0:1). «Штутгарт» (Німеччина) — «Брюгге» (Бельгія). 1:0 (2:1). «Ліверпуль» (Англія) — «Вітесс» (Швейцарія). 1:0 (1:0). «Лідс» (Англія) — «Малага» (Іспанія). 1:2 (0:0). «Сельта» (Іспанія) — «Селтік» (Шотландія). 2:1 (0:1). «Ланс» (Франція) — «Порту» (Португалія). 1:0 (0:3). «Боавішта» (Португалія) — ПСЖ (Франція). 1:0 (1:2).

«Динамо» (Україна, Київ) — «Бешикташ» (Туреччина, Стамбул). 0:0 (перший матч — 1:3).

У НОМЕР

Радять не марнувати час

Речниця комісара Євросоюзу з міжнародних віносин Емма Едвін сказала, що нині не може навіть ітися про асоційоване членство України в організації, повідомляє Бі-бі-сі. За її словами, у Брюсселі вважають, що українська влада досі не виконала всі вимоги Угоди про партнерство і співпрацю, підписаної 1994 року. Речниця закликала Україну не марнувати час на дискусії про форму взаємин з Євросоюзом, а натомість працювати над утіленням проголошених планів євроінтеграції.

Водночас міністр закордонних справ Литви Антанас Валіоніс переконаний, що вступ його країни до ЄС допоможе йому краще зрозуміти проблеми України.

І все-таки — Олександр Стоян!

Завершилося довгострокове обрання голови Федерації профспілок України. Більшість делегатів віддали свої голоси за Олександра Стояна, народного депутата України.

Прикордонники забудуть про квартирну чергу

На Вінниччині 35 сімей військовослужбовців Могилів-Подільського прикордонного загону в ці дні вселяються у нові квартири. Ключі щасливим новоселам вручив заступник голови Держкомкордону генерал-лейтенант Михайло Коваль. Будинок вирізняється сучасним плануванням квартир, обладнаний автономним газовим опаленням.

За словами міського голови Петра Бровка, вже у наступному році на Могилів-Подільській прикордонній заставі не буде жодного безквартирного військовослужбовця. Для прикордонників зводять ще один будинок: у ньому отримають житло всі, хто нині перебуває на квартирному обліку, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК**.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Яблонська Тетяна Нилівна (нар. у 1917 р.).

Тиша. 1975 р.

Полотно, олія.

ДМУОМ.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Три райони Миколаєва та 14 населених пунктів області залишаються без газу через пошкодження газопроводу

СУСПІЛЬСТВО

Суддям і працівникам судів

Щиро вітаю вас із професійним святом — Днем працівників суду.

Створення дієздатної судової влади, системи правосуддя, яка на ділі забезпечувала б надійний захист прав та свобод людини, послідовну реалізацію в судовій практиці демократичних ідей, стало одним із найважливіших пріоритетів нашої держави від часу здобуття нею незалежності.

Із прийняттям Конституції України, яка підняла статус суддів на принципово новий рівень, судова реформа пішла вглиб. Відповідаючи на суспільні потреби та демократичний поступ нашої країни, Верховна Рада України останнім часом прийняла низку нових законів, які істотно змінюють основи діяльності судів. Закон «Про судоустрій України» став визначальним кроком у реалізації конституційних засад судочинства, наближенні їх до світових та європейських принципів. На часі завдання — довести цю роботу до логічного кінця, завершити формування судових органів, визначених Конституцією та законом про судоустрій.

Ефективність судочинства визначається передусім складом суддівського корпусу. В руках судді — людські долі, авторитет держави, іменем якої він виносить рішення. Певен, що судді будуть гідні свого високого покликання, вірні закону, ідеалам добра і справедливості, добиватимуться, щоб у кожному разі в суді досягалася істина, перемагала правда.

Верховна Рада України законодавчими важелями сприятиме підвищенню ролі судді, його соціального статусу, поліпшенню матеріально-технічного і фінансового забезпечення суддів.

Бажаю суддям і працівникам судів успіхів, енергії і наснаги, міцного здоров'я, щастя і добра.

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України.

Привітання

Сердечно вітаємо з професійним святом усіх працівників суду. Від усієї душі бажаємо творчої наснаги, щастя й натхнення на довгі роки.

Колектив Державної судової адміністрації України.

ФОТОФАКТ

Суддю Верховного Суду України Віктора Кононенка нагороджено орденом «За заслуги» II ступеня. Президент Леонід Кучма вручив нагороду з нагоди професійного свята.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

У пам'ять про жертв нацизму

Меморіальний комплекс у Дробицькому Яру за своїм задумом і значущістю — одна з найвеличніших пам'яток світового масштабу, що не поступається за архітектурною виразністю найвідомішим монументам жертвам нацизму. Створити його таким вимагала сама трагічна історія міста часів другої світової війни.

За інформацією державного архіву Харківської області, з 14 грудня 1941 року до 7 січня 1942 року в Дробицькому Яру було поховано живими, розстріляно або спалено у бараках понад 15 тисяч євреїв, які мешкали у Харкові та області. Встановлювати новий порядок фашисти почали з того, що все єврейське населення виселили до гетто на східній околиці міста. А потім щодня гнали у долину смерті по 250—300 приречених. Дітей віднімали від матерів і кидали живими у котловани. Тих, хто не міг подолати дорогу, спалювали у бараках живцем.

Уже в грудні 1943 року в Харкові відбувся перший судовий процес над воєнними злочинцями, котрі брали участь у масовому знищенні людей. Це був передвісник Нюрнберга, який відкрив усьому світові справжнє лице фашизму.

У ці морозні грудневі дні вклонитися жертвам нацизму на це сумне місце прийшли Президент України, керівники уряду, народні депутати, дипломати, сотні харків'ян, родичі невинно убієнних і просто ті мешканці міста, кому дорогі історична пам'ять і мир на землі.

Відкриваючи меморіальний комплекс Дробицький Яр, Леонід Кучма наголосив:

— Нас зібрало тут почуття скорботи й гіркоти за трагедію, що сталася у цих місцях більш як півстоліття тому. Тут загинули мирні люди, котрі нікому не загрожували, котрі лише хотіли жити, творити добро на землі, принести щастя своїм рідним і близьким. Ці люди не являли загрози для світу. Але німецькі окупанти живцем поховали їх у цій землі — розстрілювали і старих, і дітей. При вході до меморіального комплексу Дробицький Яр написано, що це — місце, де мертві мають навчати живих. На жаль, історія нас мало чого вчить. Але ми повинні пам'ятати цю трагедію і зробити все від нас залежне, щоб більше ніколи не сталися у світі такі трагедії.

Під час перебування Президента у Харкові обговорювано також питання реконструкції знаменитого будинку Держпрому, який ось уже майже 75 років є не тільки візитною карткою міста, а й предметом наукових статей і дисертацій.

Глава держави також побував у Харківському науково-дослідному інституті протезування. Це єдиний у своєму роді медичний заклад країни, де проводять комплексну реабілітацію інвалідів з дуже складними травмами, ампутаціями двох, трьох кінцівок.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Компроміс народжується в суперечці

Понад три години тривала узгоджувальна нарада лідерів усіх депутатських фракцій і груп у кабінеті Голови Верховної Ради, яку Володимир Литвин скликав після дострокового закриття пленарного засідання. Деякі лідери фракцій, скажімо, Микола Гапочка («Народний вибір»), Анатолій Толстоухов (НДП) і Леонід Кравчук (СДПУ (о), залишили зал раніше. Л. Кравчук в інтерв'ю журналістам заявив, що парламентська більшість та опозиція не знаходять компромісу: «Всі керівники фракцій кажуть про компроміс, але кожен вважає, що він має будуватися на його позиції». Л. Кравчук наголосив, що питання Голови НБУ не є питанням регламентного комітету, — Президент України зробив повторне подання про звільнення В. Стельмаха за його заявою. «Президент не примушував Володимира Стельмаха подавати заяву, — сказав Леонід Кравчук. — Він зустрівся з Головою Нацбанку і запропонував йому піти з посади, з чим той погодився». Лідер фракції СДПУ (о) припустив: якщо опозиція і надалі застосовуватиме непарламентські засоби, більшість може перейти в Український дім чи проголосувати ще якимось іншим способом.

Однак лідерам фракцій усе-таки вдалося знайти певний компроміс: було досягнуто домовленості, що в п'ятницю відбудеться обговорення і голосування законопроектів економічного характеру, які сприятимуть наповненню доходної частини бюджету. А в понеділок на засіданні погоджувальної ради голови парламентських комітетів та лідери депутатських фракцій і груп вирішать, коли розглядатимуть питання про Голову НБУ. Також домовлено наступного тижня обговорювати законопроекти переважно економічного спрямування, щоб погодити їх з урядом, і в четвер, 19 грудня, розглянути закон про державний бюджет на 2003 рік. Володимир Литвин наголосив, що бюджет на наступний рік треба остаточно прийняти як закон останнього тижня грудня. Адже не годиться переносити старі «борги» в новий рік. Окрім того, парламентарії домовилися 24 грудня провести закрите засідання парламенту й обговорити на ньому всі злободенні внутрішні проблеми.

«Питання про Національний банк не є суто внутрішньою проблемою, як питання комітетів, — сказав Володимир Литвин в інтерв'ю журналістам після наради. — Це питання вже виходить далеко за межі Верховної Ради, зачіпає загальнодержавні інтереси. Тому його треба розглянути. З правової, регламентної точки зору підстав для його нерозгляду немає. Інша проблема — процедура розгляду цього питання, яку треба погодити. Я запропонував таку: ми повинні намагатися максимально зблизити позиції керівників фракцій, тоді є сенс виносити в сесійний зал це питання для остаточного рішення всього депутатського корпусу».

Головне, вважає Голова Верховної Ради, — дотримуватися досягнутих домовленостей. Бо не встигли зачинитися двері після наради, як деякі депутати почали казати, що не всі домовленості буде виконано.

Юліана ШЕВЧУК.

Гонгадзе вбили через 40—60 хвилин після його зникнення

В Україні перебувають спеціальний представник Парламентської асамблеї Ради Європи у справі Гонгадзе Ганс Крюгер і представник секретаріату Моніторингового комітету ПАРЄ Каролін Раво. Тим часом заступник Генерального прокурора України Віктор Шокін в інтерв'ю журналістам заявив, що, за даними української експертизи, журналіста Георгія Гонгадзе було вбито через 40—60 хвилин після його зникнення. За словами В. Шокіна, слідчий прокуратури Таращанського району Сергій Белінський під час першого огляду місця події вилучив деякі речові докази, а наступного дня знову привіз їх до лісу і розмістив по-іншому. Офіційний огляд місця події було проведено лише наступного дня. Ці та інші порушення, допущені слідчим, а також таращанським прокурором Сергієм Обозовим, призвели до затягування слідства.

У НОМЕР

Локомотив економіки

(Початок на 1-й стор.).

Українська залізниця стала візитною карткою нашої держави — оновлено вокзали, відремонтовано й електрифіковано тисячі кілометрів шляху, постійно оновлюється вагонний парк, дедалі комфортнішими стають далекі й близькі подорожі. У цьому могла переконатися більшість наших співвітчизників.

Проте залізничники не зупиняються на досягнутому. «Столичний експрес» скоротив відстань між Києвом і Харковом, став першою швидкісною ластівкою. Невдовзі новинку зможуть оцінити й мешканці Одеси, яких також зв'яже зі столицею новий швидкісний потяг.

Як наголосив у своєму виступі на урочистих зборах Президент України Леонід Кучма, «нині залізниця перевозить 84 відсотки вантажів і 62 відсотки пасажирів від їх загальної кількості». Глава держави особливо відзначив роль людського чинника в успішному реформуванні залізничної галузі. Він, зокрема, підкреслив, звертаючися до присутніх у залі: «Саме ви — люди, які є гордістю вашої професії й гордістю України — і є її справжнім рухомим складом».

І це не дивно. Адже останніми роками «Укрзалізниця» створила тисячі нових робочих місць, а середньомісячна зарплата лише за два роки зросла втричі. Немає заборгованостей із платежів до бюджету і Пенсійного фонду. Леонід Кучма особливо наголосив на тому, що машинобудування України отримало значний імпульс для свого розвитку за рахунок виготовлення пасажирських вагонів, дизель-поїздів, електричок і навіть літаків.

Водночас залізничники вміють не лише працювати, а й співчувати. Коли стихійне лихо постукало в домівки закарпатців, саме залізничники перші прийшли на допомогу, збудували для сімей потерпілих 230 житлових будинків за власний кошт. Президент України згадав про це у своєму виступі і сказав, що коли бував на Закарпатті, в зоні стихійного лиха, чув багато теплих слів на адресу «Укрзалізниці».

Здавалося б, на святі мають говорити тільки про здобутки. Але не так заведено в залізничників. Вони добре знають: не можна зупинятися в своєму зростанні. Сьогодні один з пріоритетів у роботі керівників «Укрзалізниці» — поліпшення умов праці, доведення їх до європейських стандартів.

Однак для цього потрібні чималі кошти. На жаль, цього не розуміють урядовці й законодавці. Адже власникам підакцизних товарів невигідно везти свої вантажі територією України передусім через недосконалі митні правила. Отож вони віддають перевагу Білорусі, Росії, прибалтійським країнам. В результаті транзитні перевезення через Україну скоротилися більш як утричі. В підсумку — «Укрзалізниця» втрачає сотні мільйонів гривень, а отже, зменшуються надходження й до бюджету. А ці ж кошти можна було б використати для створення міжнародних транспортних коридорів.

Керівники галузі докладають чимало зусиль, щоб переконати близьких і далеких сусідів у тому, що унікальне географічне розташування України дасть змогу скоротити час і витрати на перевезення вантажів. Уже ведуться й проектні розробки міжнародних транспортних коридорів. І сьогодні треба думати й законодавцям не тільки про день сьогоднішній, а й прийдешній.

До речі, високу оцінку роботі українських залізничників дали учасники святкового концерту Павло Дворський, Василь Зінкевич та російські виконавці Надія Кадишева, Микола Басков, Максим Галкін та Олександр Малінін. І це не дивно. Адже добру частину свого життя вони проводять у гастрольних поїздках і мають можливість порівнювати роботу залізничників різних країн.

Отож, на мою думку, «Укрзалізниця» стала локомотивом вітчизняної економіки. Недаремно Президент України підписав указ, за яким відтепер 4 листопада країна відзначатиме День залізничника. Адже саме цього дня 1891 року в Україні розпочався регулярний залізничний рух.

Володимир КОРОЛЮК.

Було б смішно, якби не було так сумно

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання 12 грудня

Парламентську трибуну і місця президії знову було заблоковано представниками опозиції. Голова Верховної Ради Володимир Литвин поставив на голосування пропозицію відкласти розгляд питання про Голову Нацбанку на наступну, третю сесію, однак за це висловилися лише 17 депутатів. Зрештою, багатьом із них у той час було не до голосування — у сесійній залі знову зчинилася штурханина. «Опозиціонери» вирвали у глави парламенту мікрофони. Тоді Володимир Литвин зайняв місце у сесійній залі.

Тим часом у центральному проході зали виникла бійка між Степаном Хмарою (фракція БЮТ) та Григорієм Суркісом (фракція СДПУ(о). С. Хмара плюнув на піджак Г. Суркіса, С. Хмару делікатно відтягнув подалі від «епіцентру» подій дворазовий чемпіон світу з важкої атлетики, а нині народний депутат Анатолій Писаренко. В. Литвин оголосив вечірнє пленарне засідання закритим.

Однак депутати не квапилися залишати залу. Юрій Кармазін («Наша Україна») вийшов на трибуну з мегафоном і звинувачував більшість у намаганні провести голосування на порушення закону і Регламенту.

Потім у кулуарах депутати намагалися пояснити, чому ж насправді виникла сутичка, і кожен відстоював свою правоту.

Кілька жінок-депутатів із опозиційних фракцій звернулися до Голови Верховної Ради Володимира Литвина з проханням позбавити депутата Григорія Суркіса права участі в роботі п'яти пленарних засідань, а партія «Батьківщина» звернулася до керівництва СДПУ(о) з проханням виключити Г. Суркіса з партійних лав.

Натомість ще один об'єднаний «есдек» — Нестор Шуфрич — звинуватив у зриві роботи парламенту лідера «Нашої України» Віктора Ющенка. За словами депутата, В. Ющенко не погоджується з відставкою Володимира Стельмаха, наслідком якої стала б ревізія НБУ та Монетного двору, «заради бажання приховати певні моменти своєї професійної діяльності на посаді Голови НБУ».

Юліана ШЕВЧУК.

Під прикриттям пільг — підробки

Ранкове та денне засідання 13 грудня

(Початок на 1-й стор.)

Зокрема, має врегулювати порядок відшкодування ПДВ. Народний депутат Юрій Кармазін назвав податок на додану вартість головним руйнівником вітчизняної економіки. А його колега Андрій Шкіль наголосив, що на сьогодні назріла проблема не так урегульовувати застосування ПДВ, як усунути його як такий. Законопроект не вирішує таких питань, як повернення заборгованостей з ПДВ, ціноутворення на багато видів продукції, зокрема — лікарняних засобів.

Від імені Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Сергій Терьохін запропонував цей законопроект відхилити. Ще категоричніше пролунала пропозиція народного депутата Валентина Ландика — зняти з розгляду проект закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (стосовно скасування пільг на продаж лікарських засобів та виробів медичного призначення). Хоча не всі депутати з ним погодилися.

Законодавці вимогливо поставилися і до наступного проекту закону — про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань справляння акцизного збору. Зокрема, вказували, що потрібно виробити дієвіші заходи контролю з боку держави за виробництвом та реалізацією спиртів. Звернено увагу також на те, що згідно з указом Президента ліцензію на виробництво екологічно чистого бензину мали отримати шість спиртозаводів, фактично їх нині діє понад 50! Під прикриттям начебто виробництва етанолу вони масово женуть підробки автомобільного пального, маючи великі пільги з акцизних зборів. Депутати навели ще чимало негативних явищ, котрі в разі їх існування й надалі неодмінно негативно вплинуть на автомобільну галузь України. Тож вносили пропозицію не підтримувати поданого проекту закону. Такого самого висновку дійшов і Комітет з питань фінансів і банківської діяльності.

Депутати також розглянули проекти законів про внесення змін до Митного кодексу України (стосовно терміну введення в дію); до Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (щодо розширення податкової бази); закон України «Про внесення змін до Закону «Про оподаткування прибутку підприємств» з пропозиціями Президента України від 20.11.2002 року.

У "різному" заслухано та обговорено звіт Фонду держмайна про виконання Державної програми приватизації за 2001 рік, а також виступ Генерального прокурора України про стан прокурорського нагляду у сфері боротьби з організованою злочинністю. Святослав Піскун відповів на численні запитання народних депутатів.

Іван ДМИТРЕНКО.

Рух — один, але єдиний...

Останнім часом є багато свідчень того, що знову набрав сили процес відновлення єдності Руху. Однак принципово важливо, на яких засадах це відбуватиметься.

Як можливий варіант, приміром, обговорюється самоліквідація двох діючих сьогодні сил — НРУ та УНР — та реєстрація на їх базі нової партії. Але опоненти цієї ідеї зазначають серйозні проблеми з її реалізацією.

Найбільша небезпека, переконані в НРУ, в тому, що за таких обставин на перше місце з-поміж Рухів може вийти НРУ «За єдність», який заблокує будь-яку реєстрацію партії зі спорідненою назвою.

Тож, за словами заступника голови НРУ В'ячеслава Коваля, в НРУ прагнуть іти іншим шляхом. «Партія є і буде — така позиція НРУ», — заявляє він. Днями політична рада НРУ, зокрема, затвердила меморандум «Про відновлення єдності Народного руху України», підписаний лідерами НРУ та УНР Геннадієм Удовенком та Юрієм Костенком, де сказано: відновлення єдності НРУ відбуватиметься шляхом злиття УНР та НРУ на паритетних засадах із збереженням юридичної особи Народного руху України, при цьому зберігається назва відновленої партії — Народний рух України, а головою відновленого Руху буде обрано людину компромісну, яка консолідує НРУ та УНР.

Кость РУДЕНКО.

Президія Академії медичних наук України з глибоким сумом сповіщає про те, що 12 грудня 2002 року пішов із життя видатний учений, академік Національної академії наук та Академії медичних наук, член-кореспондент Російської АМН, Герой Соціалістичної Праці, лауреат Ленінської премії і Державних премій України, заслужений діяч наук України, доктор медичних наук, професор

Микола Михайлович АМОСОВ.

Микола Амосов був засновником кардіохірургії в Україні. Створений ним Інститут серцево-судинної хірургії — відома в багатьох країнах світу наукова установа. Блискучий хірург, він своїми руками врятував життя тисячам людей. Він також зробив великий внесок у розвиток біологічної та медичної кібернетики.

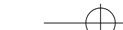
Його перу належить понад 400 наукових праць, більш як 20 монографій. Він підготував майже 120 докторів і кандидатів наук, був членом багатьох міжнародних наукових товариств.

Світлу пам'ять про Миколу Михайловича Амосова збереже усі, хто мав щастя знати цю видатну людину.

О. Ф. Возіанов, А. Д. Візір, Є. Г. Гончарук, Ю. П. Зозуля, П. Г. Костюк, Ю. І. Кундієв, О. М. Лук'янова, В. А. Міхньов, Є. М. Нейко, Л. Г. Розенфельд.

За даними української експертизи, журналіста Георгія Гонгадзе було вбито через 40—60 хвилин після його зникнення

Cyan Magenta Yellow Black

Я є, ти є, ми є

(Початок на 1-й стор.).

Нині Світланці шість, а Олексієві п'five. Саме той вік, коли діти вперше цікавляться, в якій капусті їх знайшли. Але ці діти добре знають, що Ельян Левре, адміністратор торговельно-економічної місії Посольства Франції в Україні, знайшла їх в будинку дитини. Хоча ні, там вони жили вважайте разом протягом чотирьох років, поки Ельян оформлювала всиновлення. А перше знайомство відбулося в лікарні, куди Світланку привезли з діагнозом «виснаження». У дев'ять місяців вона важила 5 кілограмів, не сиділа і вже не плакала. Олексієві «пощастило»: його матір залишила ще в пологовому будинку. Тому він і не потребує допомоги медиків. Але про кровну матір дітей пані Левре не згадує погано. Може, тому, що її вже немає на світі, але радше, щоб не поранити почуття дітей. Адже рано чи пізно вони запитають про жінку, що не схотіла бути їхньою матір'ю...

«Ну що, змінилися?» — зустрічає нас господарка. Це про дітей. Бо востаннє ми бачилися два роки тому. Змінилися — не те слово. Ті, хто знає, що таке «синдром дитячого будинку», оцінять зміну, якщо скажу, що цієї хвороби більше немає... Пані Левре згадує перші місяці. До того, що Світланці доведеться доганяти ровесників, вона була готова. Але несподівано став стресом і перехід дітей у сім'ю. Вони довго не спали ночами. Особливо важко звикав Олексій. Ельян думає, він боявся, що його знову віддадуть у «Берізку». Коли проїжджали повз цей будинок, у дітей починалася істерика...

Тепер усі ці проблеми позаду. «На великі свята ми купуємо цукерки, іграшки і всі разом ідемо в дитбудинок в гості, — розповідає Ельян. — А буває, що діти самі просять туди їх зозвити».

Тоді вони їдуть позаплановo, бо Ельян не хоче викреслювати цей період життя з їхньої пам'яті. Не хоче, щоб діти забували російську мову, і дивується, що вони вже вважають себе французами. Вона купила дім у Борисполі і хоче добудувати другий поверх. Навіщо? «Можливо, коли діти виростуть, їх зацікавить українське коріння, захочуть сюди приїхати. Нехай у них буде тут дім».

В Україні сім'я планує пробути ще два роки. До речі, термін ротації вже минув. Але пані Левре звернулася в міністерство з проханням, щоб їй продовжили час перебування в Україні: «Діти підростуть, і коли ми виїжджатимемо, вже все розуміти-муть». Так не заведено, але міністерство пішло назустріч.

У Франції діти, звісно, вже їздили. І Світланка, перераховуючи улюблені місця, заявляє: «Макдональдс», опера, зоопарк, цирк, Париж...» «А що тобі найбільше сподобалося в Парижі?» — «Готель, бо там дуже красиво»...

«Коли ми вперше приїхали в Париж, — згадує пані Левре, — Світланка запитала: «Мамо, ми ночуватимемо в готелі? А куди дінемо машину?»

Це, до речі, теж дитбудинківська звичка, коли власних речей так мало, що вони на вагу золота. Пані Левре згадує, як не могла нагодувати дітей два роки тому: вони їли все поспіль, прикриваючи рот рукою (щоб ніхто не забрав). Тепер, правда, теж на може нагодувати, але з іншої причини — перебирають харчами.

«Як усі діти, вони хочуть, щоб мама купила їм одразу все», — сміється пані Левре. Але вона намагається тримати їх «в рамках», щоб діти знали ціну речам. «У мене семеро братів і сестер, і нашій мамі було б з нами дуже важко, якби не таке поняття, як дисципліна», — вважає Ельян.

У цій великій родині, з бабусею і дідусем, дядьками і тітками, кузинами і кузенами, Світланка та Олексій і зустрічатимуть Різдво та Новий рік. Карнавальні костюми вже підібрано, листи Пер Ноелю відправлено. «З Пер Ноелем у Франції я вже домовилася, щоб він іграшок не дарував, бо нема де їх дівати», — сміється пані Левре, але, здається, не дуже вірить, що Пер Ноель послухається. Особливо, якщо згадати попередні візити до рідні. Але 3 січня сім'я знову повернеться в Україну, щоб відсвяткувати ще одне Різдво.

А пані Левре активно спілкується із співвітчизниками, які також усиновили дітей в Україні або тільки планують це зробити (у Франції створено спеціальну асоціацію). «Я хочу поділитися досвідом, а ще пояснити, яке це велике щастя, коли є можливість усиновити дитину». Світланка та Олексій поки що не замислюються над складним питанням, що таке щастя. Вони просто почуваються дітьми своєї мами. Адже тільки мамі можна заявити: «Коли по мене приїде мій принц, я скажу тобі «адью». І водночас знати, що мама все одно нікуди не дінеться. Бо тепер вона є.

Наталя ФІЛІПЧУК.
Фото Олега КОВАЛЯ.

Вальс на дні Червоного моря

Вона дивилася на мене застиглими очима, страшний рот з величезними зубами то розкривався, то закривався. «Мурена!» — в голові нарешті зіставилися дві картинки: того жаху, який був переді мною, і кадрів якоїсь передачі, побаченої свого часу по телевізору... Інструктор був у захваті. На його думку, моє перше занурення з аквалангом удалося.

Морська хвороба

Червоне море — внутрішнє море Індійського океану. В нього не впадає жодна річка! А вони, як відомо, зазвичай несуть із собою мул і пісок, значно знижуючи прозорість морської води. Тому Червоне море кришталево чисте. Завдяки жаркому клімату біля берегів Єгипту температура води навіть узимку не опускається нижче 21 градуса. І якщо колись-небудь раптом ця температура знизиться, то всі корали загинуть...

Чесно кажучи, ще до поїздки в Єгипет на Червоне море я гадала, що чудово буде пірнути з аквалангом. Але потім, дізнавшись, скільки коштує це задоволення (35—50 дол. США), вирішила, що, певно, обійдуся пірнанням з маскою та ластами. З них і розпочалася моя «морська хвороба» — я захворіла красою підводного світу Червоного моря.

Отже, нас посадовили на катер і повезли у відкрите море до коралових рифів. Якщо немає свого спорядження, то все можна отримати на катері — це входить у вартість туру. Така подорож на цілий день з обідом коштує 20—25 дол. США (на три-чотири години можна з'їздити і за 10—12 дол.). Хвилин через двадцять ми зупинилися за 20—30 метрів від рифу, чи коралового острова (поблизу коралів кидати якір заборонено). Співгромадяни, які перебували зі мною на катері, раптом захвилювалися, що комусь не вистачить маски з трубкою чи ластів, однак бракувало зовсім іншого — часу. Часу насолодитися побаченою красою.

Коли я вперше занурила голову під воду і побачила риф, то відчула, немов плаваю у величезному акваріумі. Навколо мене повагом у своїх справах пропливала велика кількість риб, серед яких неможливо було побачити двох однакових. А ці підводні дерева — різнокольорові коралові рифи! Варто лише один раз зазирнути у цей фантастичний світ — і ти його вічний бранець. Він вабить до себе знову і знову.

Фанати снорклінгу

Навіть ті, хто жодного разу не пробував приміряти маску й не уявляють, що трубка має загубник, у Єгипті стають фанатами снорклінгу — так званого плавання з маскою і трубкою.

Непрохани гостей, а біля кожного рифу водночас збирається по п'ять-шість катерів, рибки зовсім не бояться. Вони можуть підпливти до вас упритул і з цікавістю розглядати. І якщо ви не маєте з собою підводного фотоапарата, неодмінно про це пошкодуєте. До речі, одноразові підводні «мильниці» продаються в Хургаді на кожному кроці й коштують 50—60 фунтів (єгипетський фунт майже дорівнює гривні).

Під водою краще за все ні до чого не торкатися, лише дивитися. Не тільки з вищих екологічних міркувань, а й з метою безпеки — схопивши щось не те, можна серйозно постраждати, а то й з життям розпрощатися. При цьому навіть найотруйніші підводні мешканці ніколи не нападають самі — вони жалять і уражають тільки захищаючись. Однією з жертв Червоного моря в нас стала Оксана з Івано-Франківська. На її стегні утворився довольі великий криваво-червоний опік від фіолетового корала.

Снорклінг, певна річ, надзвичайне заняття. Але, чесно кажучи, так не побачиш і третини підводних красот. Треба йти в глибину. Після відвідання третього рифу я це зрозуміла остаточно і вирішила, що краще зекономити на сувенірах, ніж позбавити себе задоволення пірнути з аквалангом. Тим більше, що Вова — чорношкірий інструктор швейцарського дайвінг-центру, запросив мене спочатку зовсім безплатно спробувати пірнути з аквалангом у басейні готелю. Саме Вова, котрий насправді виявився тезком президента Єгипту Хосні Мубарака, просвітив мене, що в Північній півкулі немає сприятливіших умов для занять дайвінгом — підводним плаванням.

Фото автора.

Привіт, Іхтіандре!

За перше занурення в басейні я отримала відмінну оцінку, і мене відпровадили до дайвінгцентру підбирати спорядження: гідрокостюм, спеціальний жилет, пояс, ласти і маску. Все це потім склали в пластиковий ящик, на якому написали моє ім'я. Пізніше ящик завантажили на катер, і я зголосилася серед перших спуститися на морське дно з «підводними легенями», як назвав свій великий винахід Жак Ів Кусто.

Періодично схоплюючи ніс, щоб уникнути болю у вухах, я спускалася дедалі глибше і нарешті дісталася дна. Мене, як новачка, інструктор тримав за руку, а на дні взяв мою другу руку і закружляв у вальсі. Прикро, але риби, які пропливали повз нас, навіть не призупинилися, щоб подивитися на нашу дискотеку. Зате я вивдивлялася, адже наді мною була 10-метрова товща Червоного моря, наскрізь пронизана сонячним світлом, а навколо — неозора блакить, котру в усіх напрямках перетинали незворушні риби. Тлом усього цього кружляння стали ажурні сплетіння коралів. І тут просто під моїми ногами проплив скат. Я кинулася його наздоганяти, але була схоплена за ногу пильним інструктором, який промовистим жестом, чиркнувши себе рукою по горлу, показав мені, що не варто чіпати цю істоту. А затим була мурена... Взагалі перші 30 хвилин занурення збігли, немов одна секунда. Зате на другій тридцятихвилинці я вже відчула себе справжнім аквалангістом і навіть трохи втекла від інструктора. А коли той підняв великий палець, показуючи, що час підійматися нагору, я з відчаю згадала суто арабський жест, що означає прохання почекати ще хвилинку. Інструктор був убитий наповал і подарував мені ще 5 хвилин...

Чому саме Червоне море таке привабливе для підводників-початківців? По-перше, поїздки на єгипетські морські курорти порівняно доступні. По-друге, на Червоному морі чимало сучасних дайвінг-центрів, де можна знайти все необхідне для занурень, а новачкам — осягнути науку підводного плавання. Насамкінець, це третє і головне, підводний світ Червоного моря такий прекрасний та надзвичайний, що, безперечно, стане відкриттям навіть для найбувалішого мандрівника, який побачив безліч сухопутних красот.

Яна СТАДІЛЬНА.

ХРОНІКА. ФАКТИ . ПОДІЇ

■ *Календар*

Як важливо народитися не бідним

205 років тому в Дюссельдорфі народився класик німецької літератури **Генріх ГЕЙНЕ.** Країна, де він народився, була принижена й бідна, єврейська родина, в якій він з'явився на світ, теж була небагатою. Генріх учився в університетах (Бонн, Геттінген, Берлін) на кошти свого дядька Соломона, гамбурзького банкіра. 1830 року назавжди емігрував до Франції. Можливо, якби не матеріальна залежність, поет не так би спокушався французькими революційними ідеями й не приятелював би з такими земляками-вигнанцями, як Маркс. Адже були у нього і шляхетніші знайомі, скажімо, Гегель або геніальний Новаліс. А в Парижі поет розривався між поезією й політикою, намагався поєднати культури улюбленої Франції та покинутої батьківщини. Як поет-політик, був дуже популярний у Європі, хоча політика іноді надавала його віршам присмаку нарочитого освіченого плебейства. Втім, у нас також любили — в Україні свого часу видано його чотиритомник. І це чудово, бо талант поета безсумнівний. Останні десять літ життя Гейне мучив прогресуючий параліч, поет відійшов від політики й віддався естетиці. Іноді його привозили до Лувру й залишали там у кріслі, він годинами дивився на Венеру Мілоську й плакав, і думав у цей час зовсім не про Маркса.

Віктор ГРИНЕВИЧ.

Він з нами жив...

Серед знаменитих іноземців, у серці яких навіки залишилася Україна, можна назвати **Олександра ІПСІЛАНТІ**-молодшого, 210 років з дня народження якого щойно минуло. Грецький князівський рід Іпсіланті прославився тим, що його представники невтомно боролися за визволення Еллади від османського панування. Олександр Іпсіланті-старший був страчений турками, його син Константінос емігрував в Україну, тут і похований (у Києві, в Лаврі, праворуч од центрального входу можна знайти прекрасний пам'ятник над могилою). А син Константіноса, Олександр Іпсіланті-молодший, був генерал-майором російської армії, жив у Києві та Одесі, де познайомився з Пушкіним, котрий присвятив йому кілька віршів. У березні 1821 року Олександр підняв антитурецьке повстання у Молдавії, що дало поштовх до національно-визвольної революції у Греції. До її перемоги генерал не дожив, помер у Відні 1829 року.

Аттила МОГИЛЬНИЙ.

Зі швидкістю Санта-Клауса

Священик однієї з лондонських церков налякав дітей своїх парафіян, коли під час проповіді сказав їм, що Санта-Клаус згорить в атмосфері Землі разом із саньми й оленями, якщо спробує особисто доставити подарунки всім дітям, **повідомляє агентство Рейтер.**

Вікарій Лі Рейфілд підрахував: якщо діти живуть приблизно в 91,8 мільйона будинків, то, щоб відвідати кожний і подарувати 378 мільйонів подарунків, Санта-Клаус має рухатися щонайменше в три тисячі разів швидше від швидкості звуку.

Один із батьків зізнався, що священик поставив його в незручне становище, бо довго потім довелося пояснювати своїм дітям, які відмовилися вірити у смерть Санта-Клауса, що мав на увазі проповідник.

Згодом вікарій вибачився перед батьками і зізнався, що насправді любить Різдво.

Зимовий вандал

Уродженець Гамбії, приїхавши до німецького міста Гільдесгайм, кілька днів тому вперше в житті побачив сніг. Уранці, визирнувши у вікно і побачивши свою машину, вкриту тонким шаром чогось білого, він подумав, що вночі її пофарбували вандали, і викликав поліцію, повідомляє Ananova.

Прибулі поліцейські не оштрафували гамбійця за помилковий виклик. «Йому здалося, що це фарба, коли він дивився з вікна п'ятого поверху. Чоловік дуже переляkався, і його дзвінок не був обманом», — заявили представники поліції.

ФОТОФАКТ

Маленький син аргентинки Лідії Естер Годой у свої два місяці відстає у вазі. Через економічну кризу більшість аргентинців не можуть задовольнити свої елементарні потреби і сподіваються лише на державну продовольчу допомогу. Водночас, за розрахунками вчених, лише в Північній Аргентині можна було б вирощувати врожаї, які дали б змогу нагодувати населення значно більшої за Аргентину країни.

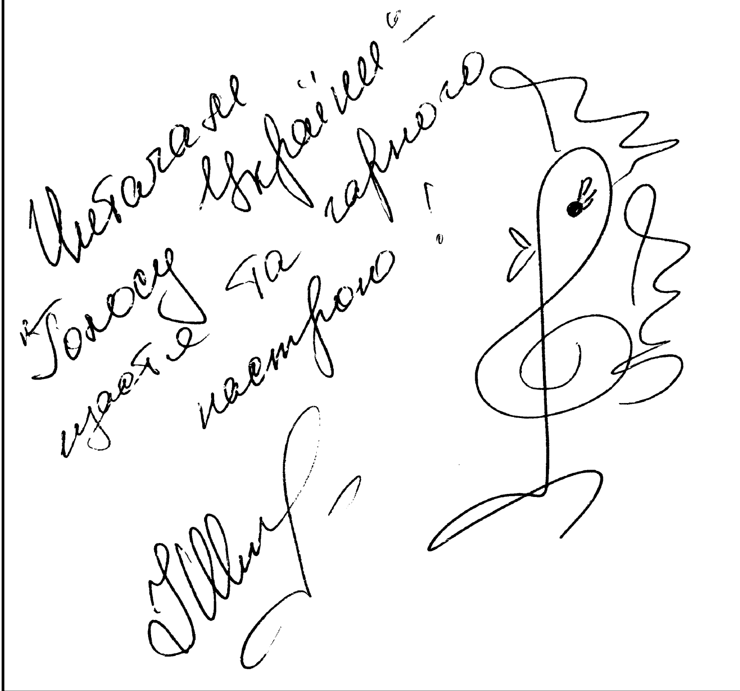
Фото АП.

КЛУБ ЗНАМЕНИТОСТЕЙ

Ірина ШИНКАРУК: «Не хочу бути гномом»

Житомирянка Ірина Шинкарук росла на сцені. Її батько — житомирський бард, заслужений діяч культури Володимир Шинкарук — брав свою дочку на концерти змалку. З семи років вона заспівала сама, тоді ж уперше виступила на телебаченні. У 12 років взяла участь у першій «Червоній руті-91». А вже на «Червоній руті-93» у Донецьку Ірина Шинкарук розділила перше місце з Олександром Пономарьовим, хоч їй тоді виповнилося лише чотирнадцять. Потім було ще багато конкурсів, фестивалів і перемог — Гран-прі «Білостоцьких мальв», після якого поїхала на стажування до Варшавського театру оперети, спеціальний приз на фестивалі «Голос Азії» в Алмати, де пісня Олександра Ходаківського «Місячний оберіг» була визнана найкращою, Гран-прі ялтинського фестивалю «Море друзів», львівського телефестивалю «Мелодія»... На початку 1995-го побачив світ дебютний альбом Ірини Шинкарук «П'ята пора року», за ним наступні альбоми — «Крок до літа», «Я наче птиця», «Час любити» та інші.

Ірина починала співати батькові пісні, але, випурхнувши з родинного гніздечка, ступила на самостійний шлях і в музиці. Хоча саме батько сформував у ній поетичні смаки та й, зрештою, основні життєві принципи. З кожним роком цю спорідненість співачка усвідомлює дедалі глибше.

Їй близькі не лише суто шлягерні композиції, а й з елементами українського фольклору та джазу. Скажімо, нещодавно Ірина захопилася вивченням автентичного співу дохристиянських часів — навіть їздила по селах і збирала фольклор. У тих піснях вона бачить якусь загадкову і особливо значущу глибину, що приваблює душу. «Чим глибше копаєш, тим більше не хочеться звідти виринати», — зізнається співачка.

Своєю «хрещеною матір'ю» в музиці Ірина вважає «золотого соловейка України» Ніну Матвієнко. Вона подарувала їй свою пісню — «Глибокий колодязь». Згодом Ніна Матвієнко подарувала Ірині Шинкарук ще одну пісню — «Засвічу свічу».

— Після Ніниного «Колодязя» я відчула в собі нову силу, — каже Ірина. — Але мій «Колодязь» і Нінин —це дві різні пісні, два різні життя.

У новому альбомі, який має з'явитися на глядацький суд на початку нового року, Ірина Шинкарук, як каже вона сама, буде вже іншою — «дорослішою і жорсткішою». Читаючи вголос слова з майбутніх пісень, Ірина подеколи ледь стримує сльози: нові пісні народжені новими особистими почуттями і переживаннями, тож і не дивно, що всі вони — про кохання. Альбом, музику й аранжування якого робить Олександр Потьомкін, ще не має офіційної назви. Але назви пісень уже говорять багато: «Я сама», «Я відчуваю», «Не розпалюй», або ж навіть жартівлива — «Де ти, де я».

— Я відпрацювала той матеріал, з яким працювала раніше, — коментує Ірина. — Змінилася команда і я сама — і зовнішньо, і внутрішньо.

У житті Ірина подібна до своїх пісень — лірична, філософсько налаштована і відкрита. Не секрет, що таким людям нелегко живеться в сучасному жорсткому світі, де балом часто правлять посередності, а таланти жевріють на задвірках. Одного разу після концерту один високопосадовець сказав Ірині: «Зрозумій, співак, як і політик, ніколи не може бути незалежним». У дитинстві, коли співачка починала своє сходження на велику сцену, багато речей здавалися незрозумілими і шокували. Хотілося щось змінити. Подорослішавши, вона стала легше і з усмішкою сприймати навколишній світ, знайшла свою нішу, але так і не вважає прийнятними багато його правил, за якими змушують грати всіх у вітчизняному шоу-бізнесі.

— Це вже хронічна ситуація, коли тобі пропонують золоті гори, а насправді — це лише балаканина, яка триватиме довго, — каже Ірина Шинкарук. — Або коли від тебе чекають іншого, не лише як від співачки... Не хочу бути гномом, який не може вирости, бо над тобою поставили стелю. Хочу просто працювати.

Юліана ШЕВЧУК.

ПЕРЕДПЛАТА

Старі стіни на новий лад

Після більш як десятилітнього ремонту відкрив двері старий луганський поштамт. Уже в новому вигляді і в новій якості. Тепер це перше відділення зв'язку обласного центру.

В старому будинку, яке відносять до історичних пам'яток архітектури міста, поштовики працювали понад 90 років. До революції у найкрасивішій залі будинку поштмейстер влаштовував світські бали, а сьогодні тут відкрився найбільший у місті операційний зал. Центральне відділення відпрацьовуватиме щомісяця понад 10 тисяч поштових відправлень, здійснюватиме більш як 50 послуг. Крім того, тут розміщено найбільший у системі поштового зв'язку міста інтернет-центр, в якому встановлено сім комп'ютерів.

З нагоди відкриття пошти в Старому місті Луганська зібралося багато гостей. Перші відвідувачі отримали сувеніри від поштовиків. А перші передплатники «Голосу України» — подарунки від газети. Перший газету Верховної Ради на 2003 рік передплатив виконроб ТОВ «Нові технології» Михайло Липов. До речі, це його команда брала участь у проведенні капітального ремонту будинку. Як розповів Михайло Васильович, працювати було складно, оскільки будівельники намагалися зберегти стиль минулого століття і водночас створити у приміщенні сучасний інтер'єр. Це вдалося. Михайло Липов зрадів подарунку від газети й одразу почав його приміряти.

Алла АНТИПОВА.

Луганс.

Фото автора.

На знімку: новий передплатник «Голосу України» Михайло Липов.

Радо з усіма ділиться

Марія Олександрівна Нагурна родом з Кубані. Працювала в сільському господарстві, у радгоспі. Після виходу на пенсію переїхала до єдиної доньки у місто Смілу. Тепер допомагає внучці Ірині ростити двох її синів, а своїх правнуків, Артемка та Арсена.

Одержавши приз від «Голосу України» — набір консервованої продукції акціонерного товариства «Консервагроінвест» — Марія Олександрівна щиро подякувала «за сюрприз». Бо, як з'ясувалося, в щоденних клопотах за правнуками вона пропустила те число «Голосу України», в якому повідомлялося про розіграш заохочувальної лотереї і було надруковано прізвища щасливчиків. Серед яких була і Марія Олександрівна...

«Спасибі за корисний приз, — сказала наша вірна передплатниця з 10-річним читацьким «стажем». — І зелений горошок, і цукрова кукурудза, і болгарський перець — всі консерви стануть саме у пригоді для приготування новорічних святкових салатів.

Марія Олександрівна сказала також, що не проміняє «Голос України» ні на яке інше видання, бо воно стало їй, як рідне». До того ж усі сусіди звикли, що можна прийти до неї й переглянути «київську газету». І вона радо з усіма ділиться.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Пий, та на ногах тримайся

ЗАПИСКИ ПРО ЗАПАС

Літ двадцять тому в розпал жнив до редакції надійшла скарга з Петропавлівського району від колгоспного механізатора на прізвище, здається, Біденко. Він усю зиму ремонтував комбайн, а як настала косовиця, в колгоспі поміняли голову правління, а той і зсадив Біденка з комбайна. Прокритикуйте, писав скаржник, нашого голову під заголовком «Що він собі дозволяє?»

І я поїхав у Дмитрівку — так звалося село. Край поля зустрів молодого голову колгоспу з цікавим прізвищем Ручка. Він, учорашній інструктор райкому партії, несподівано став головою. «Кинули на зміцнення, як в пекло!» — посміхався. Та тільки я назвав, за чиїм листом приїхав, у Ручки зіпсувався настрій:

— О п'ятій ранку я зібрав людей, а Біденко вже п'яний, як чіп! А я не можу довіряти комбайн алкоголіку. Ясно?

— Ви що, на медобстеження його возили? І маєте довідку, що він дійсно був у стані сп'яніння?

— У колгоспі жнива, і цим мені нема коли займатися. Що Біденко був п'яним, бачили всі, і цього досить. Можете поспитати людей...

Я й почав питати. Одного, другого, третього. Той огинається, другий мнеться, третій каже, що за когось відповідати не буде. Усі повторювали «А хто його знає?» або «А хто вам скаже?» Нічого не дізнавшись у полі, поїхав я на тракторний стан. Потрапив туди якраз на обід — дюжина душ зібралася біля кухні. А реакція та сама: не бачив, не чув, не знаю, не пам'ятаю.

Але ж Біденко таки постраждав, шкода чоловіка. Тоді я й питаю механізаторів:

— Хлопці, а комуністи серед вас є?

Троє чи четверо без ентузіазму відгукнулися. Попросив їх зі мною відійти за причілок. По-змовницьки пояснив: «Зрозумійте, справа серйозна, Біденко свою скаргу адресував в ЦК Компартії України, і ви як комуністи мусите мені допомогти з'ясувати, був він п'яним чи ні. Якщо ні, якщо Ручка по молодості погарячкував, то...»

Хлопці позітхали, покректали і не витримали:

— Ми так, товаришу кореспондент, скажемо: у нас у Дмитрівці своя міра, яку треба знати, а Ручка її не знає і знати не хоче. А у нас так: коли ти хоч і випивши, але на ногах стоїш, значить, ще не п'яний. А Біденко поганенько, але стояв. З горя впав аж після того, як Ручка сказав, що знімає з комбайна. А така новина будь-кого з ніг би збила!

Як класика стригли і посадили

Є у Дніпропетровську коротенька вулиця Горького. Веде вона з річпорту до перетину з проспектом Маркса. Де якраз напроти вічно вируючої Озерки і стоїть пам'ятник класику російської літератури. Бо у молодості Олексій Пєшков бував у Катеринославі, ступав вулицею, яка тепер носить його ім'я, навіть сидів, може бути, саме там, де й тепер сидить, але уже в бронзі.

... А Горький на повен зріст звівся у Дніпропетровську давно. Я пам'ятаю це з шкільних літ: колись батько вперше привіз мене у Дніпропетровськ на Озерку, і високого Горького просто не можна було не побачити. Але був то не оригінальний, а «тиражний» пам'ятник роботи відомого скульптора Івана Шадра. Себто існувала форма, з неї «відливали» Горького для всіх. Таких Горьких стояло тоді по Союзу не менш як тридцять. А потім у Дніпропетровську вирішили, що треба ставити свою і неповторну скульптуру Горького. Тим паче що наближався 200-літній ювілей міста.

Створювати новий пам'ятник взявся скульптор Юрій Павлов, який тоді жив і успішно працював у нас. Але Павлов не належав до скульпторів-портретистів. Ліпив суто декоративні речі. Феї на фронтонах багатьох дніпропетровських будинків, фігури металургів на них — ото його роботи. Тож пам'ятник Горькому у задумі Юрія Павловича був несподіваним: велика патлата голова, чуб густими пасмами розвівався на вітрі, символізуючи водночас і Буревісника революції, і серце Данко...

Пам'ятник відкрили. Тодішнього першого секретаря обкому партії Олексія Ватченка у місті не було, він десь відпочивав. Та Ватченко повернувся, їхав з вокзалу додому проспектом Маркса й угледів патлату голову Горького.

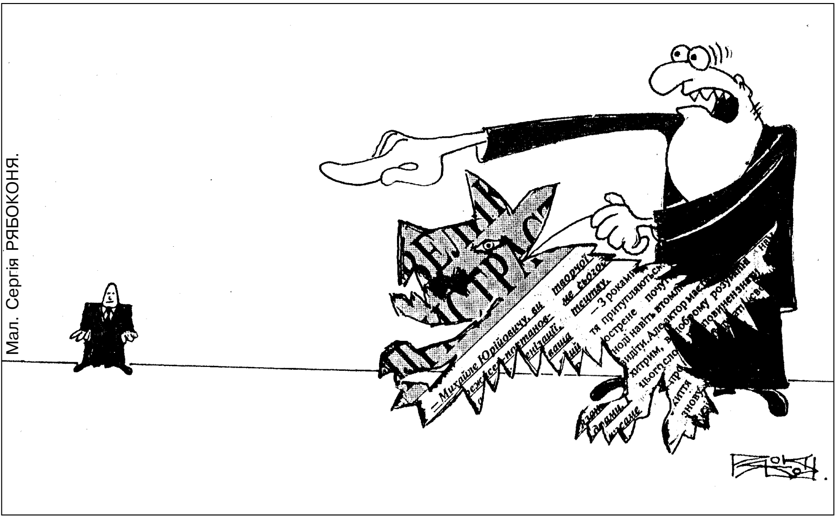
— А це що?! Горький? Де ви бачите Горького? Чи ви тут блекоти об'їлися? Це ж якийсь стиляга, а не Горький!

І наказав: «Негайно постригти!»

Скульптуру оточили риштуванням. Юрій Павлов зубилом і молотком заходився «стригти» свого Горького. А коли упорався, всі йойкнули і не знали, що казати. Це не був уже метафоричний образ бунтаря, а якесь неоковирно стрижене опудало. Вночі його зняли і, мов у домовину, сховали у дерев'яний ящик, який довго валявся потім на задвірках парку імені Глоби. Минулого літа обстрижену голову Горького бачили, кажуть, на смітнику поблизу рогу вулиць Героїв Сталінграда і Будівельної.

Та я зараз про інше. Згодом Павлову великодушно дозволили ліпити новий варіант пам'ятника. І Павлов постарався, створив великого пролетарського письменника дійсно великим — на повен зріст, щоб він ніби крокував разом з нами своєю вулицею.

А в цей час інший талановитий скульптор, Костянтин Чеканьов, закінчував роботу над пам'ятником Григорію Петровському, що й нині стоїть у нас на привокзальному майдані. Приїхала з Києва художня рада Мінкультури, схвалила роботу Чеканьова. А тут Павлов: «Подивіться заодно й на мого Горького!»

Мал. Сергія РЯБОКОНЯ.

Гості не відмовили. І все було б добре, і скульптура, створена Павловим, стояла б зараз у Дніпропетровську, якби один зі столичних гостей раптом не зауважив:

— Але ж, товариші, цей Горький явно вищий від Петровського. Трохи воно якось не хорошо...

Хлопці з обкому, присутні при цій розмові, ще не забули оказії з попереднім варіантом пам'ятника Горькому, про всяк випадок доповіли про те зауваження Ватченку. Олексій Федосійович знову миттєво зреагував:

— Так треба Горького посадити!

— Але ж це мені нового, вже третього Горького ліпити! — підхопився в розпачі Юрій Павлов.

Ватченко гнівно глянув на нього. Виручили кияни:

— А навіщо ліпити третього? У нас у Києві, в художньому інституті, є чудова дипломна робота вашого земляка Миколи Красотіна. Його Горький якраз сидячий. Подивіться, може, підійде...

— Підійде! Авжеж! — погодилися дніпропетровці.

І сидить тепер Горький на розі своєї вулиці та головного у Дніпропетровську проспекту. І сидітиме довічно. Як ув'язнений.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Перемога над інфляцією очевидна, проте не вирішальна

ЦІНИ І ГРОШІ

Багатомісячна тенденція до зниження цін (за підсумками 11 місяців в Україні зафіксовано дефляцію у розмірі 1,9 відсотка) може породити безпрецедентно низький (у межах одного відсотка) рівень інфляції за підсумками року. Чимало аналітиків вважає цей рекорд рукотворним дітищем уряду і Нацбанку. Очевидно, це так. Важливіше інше: чи досягли ми остаточної та безповоротної перемоги над інфляцією? Із цим запитанням я прийшов до головного експерта Голови Нацбанку ***Валерія ЛИТВИЦЬКОГО****.*

— Валерію Олексійовичу, нещодавно Президент України висловився за помірковане зростання інфляції за умови, якщо буде збережено керованість на фінансових ринках. Не кидатися у крайнощі —неабияке застереження…

— Ще б пак! Боротьба за споживчі ціни на товари та послуги — це те, що непокоїть усіх людей. Тому антиінфляційна політика твориться не на автопілоті. А якщо ми маємо справу з відкладеною інфляцією, то, може статися, у певний час за інших реалій вона може вибухнути з подвійною силою. Через це небезпечно відмовлятися від стриманості. Тим паче що нема підстав переоцінювати вагу дефляційних тенденцій цього року. Зниження цін не набуло сталого, глобального характеру, тож називати цю тенденцію дефляцією у точному розумінні можна лише умовно. Наступного року інфляція може становити 8 відсотків. Це дуже сильний перепад інфляційного тиску, фактично введення інфляційного податку, який не підлягає легітимності.

— У листопаді вони знижувалися лише на продовольчі товари, а на непродовольчі, тим паче — на послуги, істотно зростали. Мимоволі думалося про відкладену на кінець року інфляцію…

— У такому разі наші думки збігалися. В листопаді, а точніше, упродовж останнього кварталу, ми вже прощалися з дефляційною тенденцією. Це означає, що процес трансформації оптової інфляції у роздрібну нарешті розпочався і триватиме. А темпи зростання роздрібних цін у жовтні перевищували торішні втричі, а в листопаді — в 1,4 разу.

— Кажуть, здоров'я бюджету — запорука здорових цін та грошей…

— Саме так. А ми маємо хворий бюджет. І небезпеку отримати висококласну монетарну політику за перехідної економіки, навіть загрозу дефляції та економічного падіння. Бо наша європейська за кількісними стандартами динаміка цін викривлена, а менш ніж одновідсотковий дефіцит бюджету насправді подавлений, що не відповідає європейським міркам. Як на мене, відкладена інфляція в Україні одержить розрядку наступного або у найближчі роки.

— Від чого це залежить?

— По-перше, від того, коли наважимося піднімати тарифи на електроенергію, транспорт. По-друге, від того, який буде графік руху коштів уряду на рахунках банківської системи. (Депозити ж рівномірно не рухаються, а відкладаються разом з інфляцією на грудень або навіть січень—лютий наступного року, а це нині чотири мільярди гривень). По-третє, від термінів підвищення заробітної плати, пенсій та інших соціальних виплат у бюджетному секторі. По-четверте, від термінів і способу погашення бюджетної заборгованості…

— Валерію Олексійовичу, зниження цін на продовольчі товари через проблеми, пов'язані з карколомною диференціацією доходів населення, не дають бажаного результату…

— Авжеж, навіть, коли номінальні зарплати і реальні доходи людей зростали, споживчий ефект попиту на ціни «з'їдала» різка диференціація доходів громадян. Восени прірва між доходами почала зменшуватися, що затримало рух роздрібних цін угору. У грудні люди, як завжди, одержать передноворічні гроші, а, отже, відбудеться чергове «підживлення» попиту, тож інфляцію можна буде очікувати вже наступного року. Ви ж розумієте, що без стимулювання споживчого попиту на економіку очікує чергова криза…

— А хіба хворий бюджет не блокує платоспроможний попит населення? Чи борги з соціальних виплат і зарплат не зростають?

— Не без цього. А відтак і зростання цін відкладається до періоду погашення цих боргів... Але є не менш важливі чинники стримування інфляції. Скажімо, вона відкладається до моменту відновлення фінансування бюджету Світовим банком, а також запозичень на зовнішніх ринках для фінансування бюджетних видатків. Зрештою, інфляція так само, як і дефляція може відкладатися внаслідок рецидивів адміністрування ціноутворення... Тож я не бачу підстав для того, щоб стверджувати, що загроза інфляції вже зникла. Відвернути фінансові проблеми здатні щонайменше —фіскальна консолідація, а щонайбільше — бюджетна та податкова реформи. Якщо для цього бракує часу, то слід виявляти монетарну стриманість.

— Декому здається, що на монетарному небі хмарно, про що свідчить, скажімо, нестримне зростання готівки поза банками, темпи якого вже можна співвіднести з темпами зростання грошової маси… Якою може бути інфляційна ціна цього питання?

— Від Нацбанку залежить базова інфляція, яка на сьогодні становить 0,9 відсотка. Це той ціновий тягар, який виникає внаслідок курсової або грошової політики. Але кардинально на монетарну погоду він не впливає.

Сергій ВЛАД.

ТЕНДЕНЦІЇ

Сумна статистика

Нині на Херсонщині людей помирає вдвічі більше, ніж з'являється на світ. Торік кожна третя дитина в області народилася у жінок, які не перебувають у шлюбі. Серед них 75 відсотків матерів, котрі не досягли 15 років. Якщо 1990 року в області народилося 19 тисяч малюків, то торік — лише 9,8 тисячі. Такий низький рівень зареєстровано вперше.

На жаль, упевнено зберігається інша тенденція. Нинішнього року порівняно з минулим майже на 13 відсотків зросла дитяча смертність і на 5 відсотків — загальна. Серед її причин здебільшого хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, а також нещасні випадки, отруєння і травми.

Алла БРУСИЛОВА.

Ялинка без Діда Мороза, місто без культури

АКТУАЛЬНО

Кіровоградці, схоже, зустрічатимуть новорічні свята... без Діда Мороза. Місто не має коштів навіть на пошиття чи придбання карнавального костюму.

Через борги заклади культури можуть залишитися без газопостачання та телефонного зв'язку. Перед загрозою закриття опинилися музичні школи, муніципальні камерний хор та духовий оркестр. Щоб хоч якось «протягнути», доводиться заощаджувати на зарплаті працівників бібліотек, музеїв, музичних колективів, котрі з червня працюють в режимі неповної зайнятості. Адже виділені нинішнього року на потреби установ культури 1,9 мільйона гривень лише на 82 відсотки покрили видатки на заробітну плату та на 37 відсотків — на енергоносії.

А наступний рік, проголошений указом Президента Роком культури, взагалі може стати для культурних закладів Кіровограда останнім. Адже на фінансування галузі, за словами завідувача відділу культури Кіровоградського міськвиконкому Миколи Бабулі, з бюджету передбачено лише півтора мільйона гривень замість необхідних п'яти з половиною...

Олег БОНДАР.

ПОГОДА

Холодні вихідні

До кінця тижня в Україні зберігатиметься холодна погода. Сьогодні на всій території країни, а завтра — лише в Криму та Приазов'ї — невеликий сніг. Вітер переважно північно-східний, 5—10 м/с. У Криму місцями пориви 15—20 м/с. Температура повітря вночі — 8—13 градусів морозу, на Лівобережжі — до 20—22 морозу. Вдень — 7—12 градусів морозу, на півдні країни — 3—8 морозу, в Криму — близько 0.

16—17 грудня утримається холодна, переважно без опадів погода, лише у західній частині країни у вівторок можливі опади та значне підвищення температури.

Річниця з присмаком жалоби і смутку

ДАТИ

Завтрашній День енергетика буде, мабуть, і днем жалоби. Для тих, хто й досі сумує з приводу зупинення третього енергоблока, а отже, і закриття ЧАЕС загалом. А сумуватимуть передусім, певно, багато хто з більш як чотирьох тисяч осіб, котрі вже не працюють на станції, але ще не дочекалися обіцяного захисту і допомоги держави.

А без води — ані сюди, ані туди

Хіба могло бути раніше таке, як цього року в місті атомників Славутичі. Протягом усього літа гаряча вода не подавалася в житловий фонд міста. А з жовтня через заборгованість за електроенергію час від часу від'єднують від міського водозабору і холодна вода подається з перебоями. Чому таке стало можливе нині? Тому що гаманець міського бюджету став надто худеньким. Бо наповнювачка його — колишня ЧАЕС перетворилася на споживачку. І тому в цьому чорнобильському краї нерідко зіставляють дві цифри — 150,2 і 158,6. Це мільярди кіловат-годин електроенергії. Перша — кількість виробленого струму до аварії. Друга, як на думку спеціалістів, могла б бути значно більша, — після лиховісної події.

Інші привабливо-докірливі цифри

Без сумніву, згадуватимуть завтра й про інше. Приміром, про те, що напередодні зупинки третього енергоблока на ньому забезпечили безпечне й ефективне виробництво електроенергії. Так, показник використання встановленої потужності довели до 80,1 відсотка — найбільшого з часу аварії. До речі, цей показник, за даними «Енергоатома», з початку нинішнього року на всіх нині діючих в Україні АЕС «доріс» у середньому до 75,2 відсотка. А торік становив лише 72,2. Так зване радіаційне навантаження на кожного працівника в 2000 році було вдвічі менше, ніж у попередні роки, і менше, ніж на російських АЕС з реакторами РБМК.

Та є й інші цифри, котрі щодня позначаються на житті тих, хто залишився на нинішньому державному спеціалізованому підприємстві «Чорнобильська АЕС». А це 4366 осіб із 9050 працівників до закриття. Котрі нині не струм женуть у загальну мережу, а підтримують і «ламають». Підтримують у безпечному стані зупинені енергоблоки й об'єкт «Укриття». Зрозуміло, не ламають, а кваліфіковано виводять з експлуатації те, що колись налагоджували, пестили. Отож, виконуючи тепер програму припинення експлуатації енергоблоків, одну за одною демонтують різні технічні системи управління та контролю на блоках. І рапорти в них тепер незвичні: на першому енергоблоці припинили життя 35 систем, на другому — 31, на третьому — 28.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фінанси-гальма

І ще такими показниками там «вихваляються». З енергоблоків уже вилучено 2000 кубічних метрів твердих і 200 — рідких радіоактивних відходів. А їх ще там відповідно 19 і 2,5 тисячі кубічних метрів. А ще на майданчику станції — 21 тисяча відпрацьованих тепловидільних зборок. Та їх ще повністю звільнили від ядерного палива, стержнів управління реакторну установку другого енергоблока.

Отже, роботи на нині державному спеціалізованому підприємстві «Чорнобильська АЕС» непочатий край. Однак там і роблять усе, щоб захистити нас, людей, навколишнє середовище від зачаєних смертоносних елементів, перетворити «Укриття» на екологічно безпечну систему. Могли б і хочуть — бо треба— робити ще більше. Та вимушений трудовий порив «гальмують» фінанси. Йдеться, про наші рідні гривні, за які й проводять підготовку до зняття станції з експлуатації. Адже, незважаючи навіть на доручення Президента України Л. Кучми, цього року їх недодано майже 60 відсотків. А через це завтра, в другу річницю закриття ЧАЕС, о 12-й годині на центральній площі міста атомників Славутича має відбутися акція протесту. Й у зв'язку з невиплатою заробітної плати працівникам підприємства. Таке повідомлення надійшло до редакції від профкому ДСП.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

6 грудня. У ніч з п'ятниці на суботу у Лас-Вегасі боксер Володимир Кличко приймає поздоровлення після перемоги над американцем Джемілем Мак Клайном.

7 грудня. У Маріїнському палаці підписано політичну угоду про співробітництво та солідарну відповідальність.

8 грудня. У Сумському краєзнавчому музеї експонується виставка «Дідух», яка присвячена новорічно-різдвяній символіці наших предків.

Фото Укрінформу

9 грудня. У рамках заходів із завершенням Року України в Російській Федерації в Культурному центрі України у Москві наша делегація зустрічалася з представниками української діаспори.

10 грудня. У Києві з нагоди Міжнародного дня прав людини відбулася зустріч Уповноваженої з прав людини ВР України Ніни Карпачової з представниками дипкорпусу.

Фото Укрінформу

11 грудня. У Київському національному музеї історії України завершився перший етап програми «Знати минуле заради майбутнього», яку ініціював Фонд інтелектуальної співпраці «Україна — XXI століття».

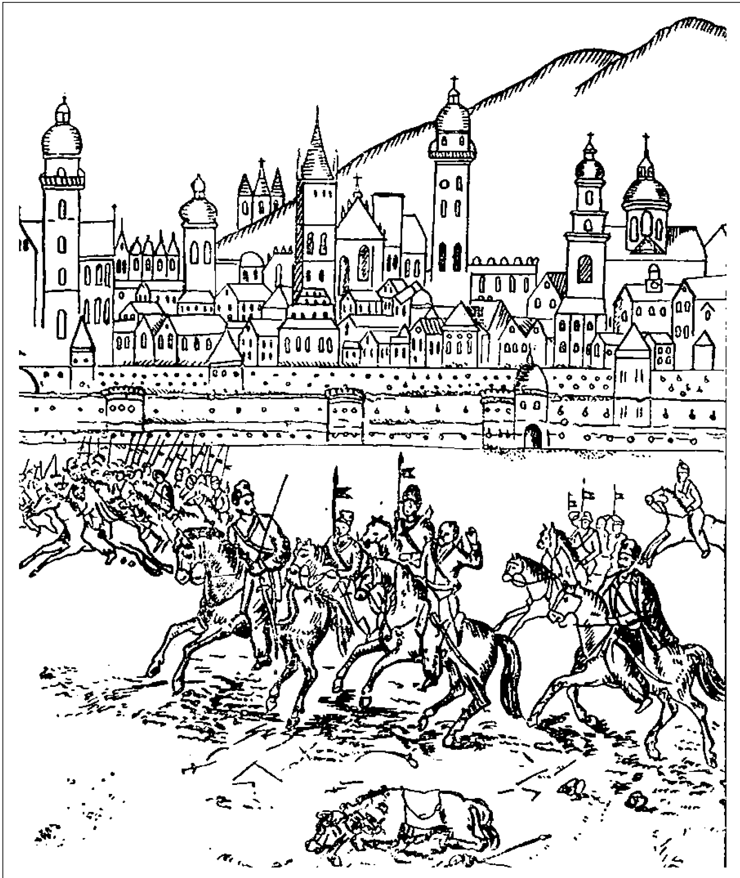
12 грудня. У парламенті опозиція знову заблокувала роботу сесії. Проекти постанов про звільнення Володимира Стельмаха з посади Голови Нацбанку і призначення Сергія Тігіпка так і не було прийнято.

Сім днів із життя країни очима фоторепортерів Сергія КОВАЛЬЧУКА, УНІАН, Укрінформу

ГЕТЬМАНАТ

Актуальні роздуми над статтями з новітніх українських історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво»

(К. «Генеза». З. «Прем'єр», 2002 р.)

Козацька кіннота під Львовом.

У християнські різдвяні свята в Києві 1649 року Б. Хмельницький остаточно зрозумів: лише державність може гарантувати Україні самобутнє майбутнє

Урочистий в'їзд до Києва гетьмана-переможця над поляками біля Жовтих Вод, Корсуня та під Пилявцями на Різдво 1649 року увічнив видатний живописець Микола Івасюк, створивши 1912 року у Відні, де він тоді жив, вражаюче полотно (експонується в Національному музеї українського образотворчого мистецтва). Героя-визволителя України зустрічали єрусалимський патріарх Паїсій, котрий перебував тоді в Києві, митрополит Київський Сильвестр Косів, професори Києво-Могилянської академії, кияни: міщани, духовенство, козаки. Студенти виголошували панегірики, влаштовували пишні овації.

Збереглися свідчення очевидця зустрічі гетьмана, що належать членові польського посольства до Богдана Хмельницького Войцеху М'ясковському: «Сам патріарх (Паїсій) з тисячею вершників виїжджав з міста його зустрічати, а тутешній митрополит (Сильвестр Косів) дав йому місце в санях праворуч від себе. Назустріч вийшов народ, усі вітали гетьмана на полі перед містом. І академія вітала його промовами і вигуками, немов Мойсея, рятівника й визволителя народу від польського гніту, вбачаючи в імені «Богдан» добре знамення, мовляв, «Богом даний». Патріарх титулував його ясновельможним князем. На знак тріумфу стріляли з усіх гармат у місті. Протягом кількох днів патріарх вів з Хмельницьким таємні переговори, після чого вирушив до Москви. Але Хмельницький виїхав ще раніше, і патріарх проводжав його за місто».

У Києві Богдан Хмельницький також мав зустрічі з послами Молдавського та Волоського господарів, Семигородського князя.

Тріумфальний прийом населення, увага до гетьмана поважних гостей, радість від здобутих перемог сприяла осмисленню Б. Хмельницьким нещодавно пережитих подій. Він добре розумів, що зроблено лише перший крок до мети. «Бог дав мені, що я є одновладцем і самодержцем руським... За границю війною не піду, шаблі на турків і татар не підійму. Досить нам в Україні і Поділлі і на Волині, тепер досить достатку в землі і князівстві своїм по Львів, Холм і Галич», — заявив гетьман польським послам, які прибули до Переяслава в лютому 1649 року від новообраного короля Яна Казимира.

Хіба це не відповідь тим дослідникам вітчизняної історії, які вперто твердять, що Б. Хмельницький не мав чіткої програми дій, а тим більше не збирався

Переговори Б. Хмельницького з польським послом під Замостям.

боротися за незалежну українську державу? («До зустрічі з патріархом Паїсієм Хмельницький навряд чи усвідомлював завдання, що поставила перед ним історія. Лише фіміам, яким обкурив його єрусалимський патріарх, пробудив у розумі та серці Богдана думки й чуття трохи вищого гатунку. Але й це навряд чи уможливлює висновок, що він був за створення незалежної української держави...» С. Горошко, «Лакований образ Богдана»).

По-різному оцінюють історики результати першого періоду українсько-польської війни. І справді, що, здавалось би, заважало Б. Хмельницькому після розгрому королівської армії взяти штурмом польську столицю Варшаву і знищити з політичної карти Європи Річ Посполиту?

Уже говорили про епідемії, що почалися в козацькій армії (від чуми помер полковник М. Кривоніс), загрозу виникнення партизанської війни проти козаків на польській території, втому війська, потребу зупинитися і порадитися з полковниками та оцінити ситуацію, що склалася в українсько-польському протистоянні.

Але були, на наш погляд, і серйозніші причини того, що Б. Хмельницький не штурмував Львів (задовольнився відкупом у 200 тисяч червінців та товарами на півмільйона червінців), не оволодів штурмом Замостям (узяв викуп — 20 тисяч злотих), а головне — вирішив не рухати полки на польську столицю.

Наступ на Варшаву зупинив Вестфальський мир

Досвідчений політик і полководець, гетьман розумів, що, незважаючи на поразки, Польща ще аж ніяк не знищена. Сила Речі Посполитої була і в її, хай і підірваному у війні з козаками, але авторитеті на міжнародній арені. А в ті дні, коли Б. Хмельницький стояв під Замостям, європейські держави підписали у Мюнстері мир, що завершив 30-літню війну. Вестфальський мир (угоду було укладено у двох німецьких містах: Мюнстері та Оснабрюке — у Вестфалії) визначив міжнародний порядок у Центральній Європі на наступне сторіччя. За його рішеннями Швейцарія та Нідерланди отримали незалежність.

З наслідків Вестфальського миру згадаємо ще проголошення принципів релігійної терпимості та розширення змісту суверенітету автономних утворень (право самостійно укладати міжнародні союзи). Тоді ж європейські теоретики державотворення Бекон, Кампанелла, Гоббс, Локк аргументували право кожного народу мати свою державу, а право міжнародної спільноти — врегульовувати збройні конфлікти мирним шляхом.

Можна припустити, що український гетьман був добре ознайомлений з цими європейськими новаціями, адже його

М. Самокиш. «Атака на козацький табір польських гусарів».

прагнення утворити самостійну державу, яка гарантуватиме свою незалежність також союзницькими угодами з країнами-сусідами, реалізовувалось за тодішніми європейськими стандартами.

Отже, стоячи на польських кордонах, Б. Хмельницький добре розумів, що союзником Польщі після закінчення Тридцятилітньої війни може стати Австрія з її потужною і загартованою в боях армією.

Крім цих вагомих причин, важливо було й те, що новообраний король Ян Казимир обіцяв гетьману підтвердити козацькі права й вольності, тобто все, що козаки «через шаблю взяли».

Аналіз поведінки українського гетьмана після першого етапу українсько-польської війни переконує, що він віддавав перевагу розв'язанню насамперед зовнішньополітичних проблем як запоруці незалежності утворюваної ним козацької держави. До речі, свою тактику він не змінював до кінця свого життя — бували роки, коли гетьман посилав до різних країн понад 30 посольств на рік з різними місіями. З бюджету в сім з половиною мільйона польських злотих Б. Хмельницький витрачав на дипломатичну діяльність майже 1 мільйон 150 тисяч. Для порівняння: витрати на утримання збройних сил козацької держави становили чотири з половиною мільйона польських злотих, мільйон ішов на оплату участі в бойових діях татарської кінноти.

Український гетьман віддавав перевагу переговорам над кривавими битвами. Засліплені ненавистю і страхом, його вороги називали Б. Хмельницького і «сином антихриста», і «дияволом», і «юдою», і «тираном». Він поставав перед сучасниками то в образі гуннського вождя Аттили, то карфагенського полководця Ганнібала, то грізного Тамерлана, то мислителя Макіавеллі. Сучасник Б. Хмельницького французький автор «Історії війни козаків проти Польщі» П. Шевальє писав: «Ми знайдемо у ньому образ мужа, який до того, щоб піднятися над іншими, приводить у рух величезний механізм та наводить жах на те королівство, якого ні всі могутні держави християнського світу, ні навіть могутня імперія турків досі не змогли похитнути. Одне слово, Кромвеля, який вдруге з'явився на Русі, який був не менш честолюбний, хоробрий та спритний, ніж Кромвель в Англії».

Дипломатична стратегія козацького гетьмана була адекватна його епосі. Жоден із сусідів виниклої козацької держави України не мав змоги самостійно реалізовувати свою зовнішньополітичну програму. Османська Туреччина зі своїми численними, але слабкими балканськими союзниками на шляху в Європу не змогла подолати Польщу. Московія не могла самостійно піднятися як могутня держава у протистоянні з тими ж Польщею, Туреччиною та Швецією. Така само ситуація спостерігалась і в Польщі, ослабленій війною з українськими козаками.

У цьому, очевидно, вся складність у виборі Б. Хмельницьким союзників. Угоди могли укладатися лише ситуативні, залежно від розвитку тодішніх міжнародних відносин. Адже всі учасники протистояння у Східній Європі XVII ст. ставили єдину мету: ослабити противника у спровокованих війнах, щоб зміцнити власні позиції.

Закономірно, що насамперед гетьман уклав угоду з Кримським ханством. Татарська кіннота завжди була готова завдати блискавичного удару в спину козацькій армії, отже, належало перетворити її на союзника. Б. Хмельницький добре знав, що цей союз ненадійний, що татари ставлять (і це природно) свої цілі — ослабити Річ Посполиту, але й не дати зміцнитись Україні. Тому кримський хан фактично став на бік Польщі під Зборовом у серпні 1649 року й залишив козацький табір під Берестечком у червні 1651 року (хоча не треба ігнорувати й релігійні мотиви — саме у дні Берестейської битви татари відзначали релігійне свято байрам. Напруження у битві внаслідок польської переваги татари сприйняли як Божу кару і залишили поле бою).

Та якщо під Зборовом козацька армія все одно вийшла переможцем, то під Берестечком зазнала поразки.

Не забуваймо, що всі ці події мали значний вплив на особисте життя гетьмана, — у Криму у татар залишався у заручниках його надія й улюблений син Тиміш.

Крім налагодження добросусідських стосунків та співпраці у військовому напрямі, гетьман не мав жодної іншої мети, коли посилав послів і до Туреччини.

Умів знайти спільну мову Б. Хмельницький і з васалами турків та близьких до поляків Молдавією, Валахією і Трансільванією.

Розвивати стосунки із Швецією заважали насамперед московити (не пропускали через свою територію українські посольства).

Бранденбург, Венеція, Австрія шукали можливості зблизитися з козацьким вождем, щоб порозумітися у справі виступу і проти турків, і проти поляків.

У цьому контексті належить розглядати і контакти Б. Хмельницького з Москвою — гетьман насамперед прагнув заручитися підтримкою у військовому співробітництві, втягти царя у війну з Польщею, на що той не міг піти через складнощі у власних стосунках і з Річчю Посполитою, і зі Швецією. Тому як данину особистому сервілістичному світогляду належить розглядати твердження історика Г. Сергієнка, що навіть батько Б. Хмельницького заповідав майбутньому гетьманові дружити з Московською державою (?!).

Мають цілковиту рацію ті дослідники козацької історії (зарубіжні теж, наприклад Проспер Меріме), які справедливо твердять, що Б. Хмельницький, мов талановитий диригент, істотно впливав на політику більшості лідерів сусідніх з Україною держав.

Зборівський договір де-юре узаконив існування української держави—Гетьманщини

Ця мирна угода значною мірою — вимушений крок Б. Хмельницького. В ролі посередника між козаками та поляками виступав кримський хан Іслам-Гірей III.

Головним у Зборівському договорі було юридичне визнання Польщею української гетьманської держави — Війська Запорозького.

Хоча загалом зміст угоди не відповідав ситуації, яка склалася тоді в українсько-польській війні. Під козацьке управління повністю переходили Київське, Брацлавське та Чернігівське воєводства. На цій території заборонялося розташування польських військ та проживання єзуїтів та євреїв. Козацький реєстр збільшувався до 40 тисяч чоловік. На козацькій території усі посади переходили до українських шляхтичів православної віри. Православний київський митрополит отримував місце в польському сенаті (парламенті), щоправда, цю умову угоди поляки так і не виконали. Питання про ліквідацію уніатської церкви в Україні мав розглянути польський сейм.

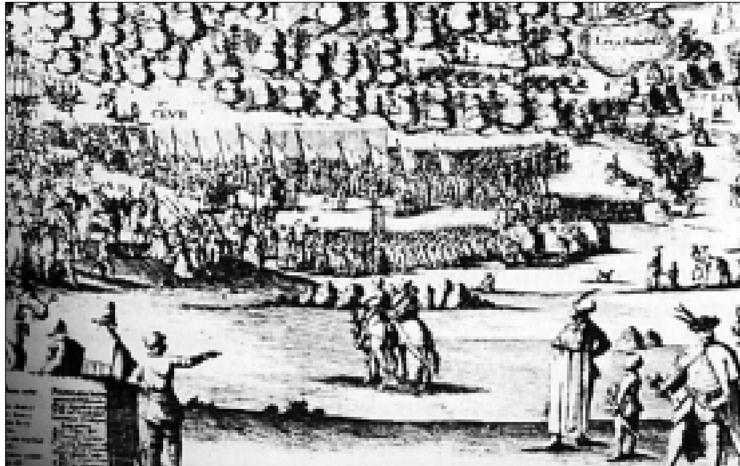

Польський король Ян Казимир.

Зрозуміло, кожна сторона дивилася на Зборівський мирний договір по-своєму. Польські політичні кола й не думали миритися з думкою про самостійне існування козацької України. А гетьман Б. Хмельницький сприймав угоду як тимчасове явище й тому використовував її для продовження реалізації власної мети — утворення незалежної української держави.

Уже тому 1650-й став для гетьмана роком дипломатичної активності: посольства до Москви та Семиграду, прийом послів з Туреччини, розгляд пропозиції Венеції про вступ України до антитурецької ліги. У вересні Б. Хмельницький намагався утворити союз України, Семиграддя, Криму, Молдавії та Валахії, але зазнав невдачі через відмову семиградського князя Ракоці.

У серпні гетьман здійснив успішний похід в Молдавію. 90-тисячна козацька армія розгромила військо молдавського господаря Василя Лупула, й він змушений був укласти з Б. Хмельницьким союз проти Польщі, який закріплювався шлюбом Тимоша Хмельницького з донькою В. Лупула Розандою.

В. Гондіус «Польська армія».

А тим часом з татарського полону повернувся М. Потоцький, який командував польськими військами під Корсунем і зазнав нищівної поразки від Б. Хмельницького. Король призначив його коронним гетьманом, головнокомандувачем збройних сил Польщі.

На сеймі у грудні 1650 року король Ян Казимир закликав до нової війни проти України. Більш як 100-тисячні армії противників знову стали одна проти одної.

Віталій АБЛІЦОВ.

Продовження. Початок у №№ 163, 168, 173, 178, 183, 188, 193, 198, 203, 208, 214, 220, 226, 232.

Зборівська битва (серпень 1649 р.).

ДАЛІ БУДЕ

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Грудень холодний та сніжний — хліб буде буйний та пишний

14 грудня — Наума. У давні часи навчальний процес у школі розпочинався взимку. Саме цього дня батьки відводили дітей до школи, бо «пророк Наум наведе на ум».

17 грудня — Варвари. Це була великомучениця за віру. Яка погода на Варвари, така й на Різдво.

18 грудня — Сави. Жінки збиралися в рукодільницькі гурти, бо настав час «і савити, і варварити, і куделю кучматити».

19 грудня — Миколи. Вважається захисником усіх бідних та знедолених і почесним охоронцем дітей. Приносить дітям подарунки.

20 грудня — Амвросія, Андросія. У давнину дівчата на Андросія організовували обряд «трусити груші». Одна з дівчат вилазила на вербу і струшувала, а інші збирали сухі палички. Котрій із них уночі присниться хлопець, за того, вважалося, й заміж вийде.

Прикмети грудня

- Яка зима, таке й літо.
- Якщо зима не настала в грудні та січні, то вона не настане до 10 лютого.
- Зима малосніжна — літо посушливе.

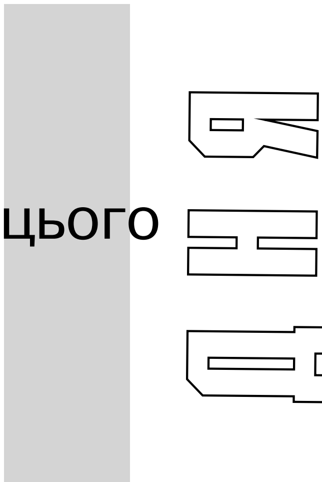

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ХОЧЕТЕ — ВІРТЕ, ХОЧЕТЕ — НІ

У перукарню — коли місяць повніє

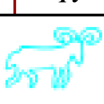
- Не дивіться вночі на ясний місяць — це сприяє послабленню зору, не можна, щоб місяць світив на того, хто спить, — хворітиме.
- Понеділок і середа найнесприятливіші дні для миття волосся, не можна топтати ногами своє волосся — голова болітиме, а щоб добре росло волосся, його потрібно стригти, коли місяць повніє.
- Не тримайте харчі, які їстимете самі, перед мордою кішки або собаки — занедужаєте.
- Під час їжі не дивіться у дзеркало, щоб не втратити краси; двом однією ложкою їсти не можна, аби не посваритися.
- Не даруйте носовичків своїм рідним та близьким, нехай купують самі собі їх, а новий придбаний костюм не кладіть на ліжко.

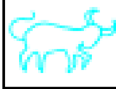
■ 1654 р. Народився Данило Апостол, гетьман Лівобережної України. ■ 1800 р. Помер Йосип Дерібас (де Рібас), адмірал Чорноморського флоту. Керував спорудженням Одеси. ■ 1918 р. До Києва вступили війська Директорії. Гетьмана Скоропадського скинуто. ■ 1943 р. Черкаси визволено від гітлерівців. ■ 1947 р. В СРСР проведено грошову реформу і скасовано карткову систему, запроваджену під час війни. ■ 1989 р. Помер Андрій Сахаров, видатний радянський фізик і борець за права людини. Нобелівський лауреат.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ на 16—22 грудня 2002 року

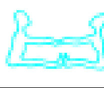
Цього тижня може несподівано вирішитися проблема, яка гальмує ваші справи. З'явиться можливість подолати труднощі й вийти із застою.

ОВЕН. Для вас цього тижня важливими стануть теми, пов'язані з вищою освітою або підвищенням кваліфікації. Це потребуватиме обмежень і дисципліни, що може спричинити у вас роздратування і невдоволення.

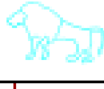
ТЕЛЕЦЬ. Ви можете бути незадоволені розподілом спільних прибутків, вважаючи, що з вами вчинили несправедливо. Як відреагувати на це, вирішуйте самі, але майте на увазі, що навіть найменша некоректність у розмові може призвести до конфлікту.

БЛИЗНЯТА. У центрі вашої уваги будуть ваші партнери, чоловік або дружина. Намагайтеся дослухатися до їхньої думки, радитися з ними, це допоможе зорієнтуватися в ситуації. Ваше внутрішнє роздратування буде велике, і ймовірність сварок зростає. Зосередьтеся краще на самодисципліні та відповідальності.

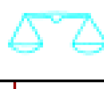
РАК. Вас може дратувати і вимушене неробство, і перевантаження на роботі та вдома. Все це може спричинити втому. Зосередьтеся на самодисципліні й відповідальності.

ЛЕВ. Цього тижня ви зосередитеся на власній творчості, дітях. Можливо, хвилюватимуть стосунки з коханою людиною. Перед вами може постати питання, чи брати на себе тягар відповідальності за кохану людину.

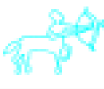
ДІВА. Доведеться, як мовиться, розриватися між роботою і домом. Спільні труднощі або згуртують вашу сім'ю, або ви отримаєте нагоду виявити слабкі місця. Ви зможете зробити конкретні кроки для зміцнення сім'ї.

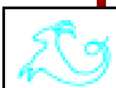
ТЕРЕЗИ. Для вас буде найважче — брати участь у справах близьких родичів або сусідів. Це може принести вам несподіваний успіх і користь, але й забере дуже багато сил та часу. Імовірні збої у передачі й одержанні інформації.

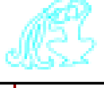
СКОРПІОН. Цього тижня ви можете докласти зусиль і вирішити власні фінансові проблеми. Найскладніше, що може бути, — віддати борг або сплатити за рахунками. Але ви відчуєте велике полегшення, якщо зробите це. Ваша мета — зберегти, нагромадити, утримати кошти.

СТРІЛЕЦЬ. Ви відстоюватимете свою самостійність і незалежність, намагатиметеся самостверджуватися. Труднощі можуть з'явитися у стосунках із чоловіком або партнером по бізнесу.

КОЗЕРІГ. Якщо ви піддастеся бажанню сховатися або втекти від проблем, які потрібно було давно вирішити, то це більше погіршите своє становище. Це може призвести до хвороби, конфліктів, помилок, бунту навіть проти самого себе.

ВОДОЛІЙ. Імовірні труднощі у стосунках з дітьми або коханим, з одного боку, і друзями — з другого. Ваші надто часті зустрічі з друзями або розваги можуть викликати в них обурення.

РИБИ. Перед вами може постати питання: або дім, або робота. Ваша зацікавленість у виконанні службових обов'язків може призвести до ігнорування домашніх справ, що стане причиною конфлікту між вами та членами вашої родини.

Як об'єднати Схід і Захід

АКЦІЇ

Завдання виявилося на диво легке. Нещодавно в Києві це незаперечно довів творчий тандем заслужених артистів України Семена Торбенка ***(на фото праворуч внизу)*** *та Василя Волощука* ***(на фото ліворуч)*** *концертною програмою «На крилах пісні». І справді, достатньо згуртуватися лише двом талановитим людям, як стає зрозуміло, що всі ми діти однієї країни із спільними традиціями та культурою.*

Послухати Семена Торбенка — представника Східного регіону нашої країни і Василя Волощука — Західного зібралося чимало людей. Вже у фойє Центру культури й мистецтв СБУ, де відбувався концерт, на гостей чекав приємний сюрприз: за помірну ціну можна було придбати новий альбом виконавців «На крилах пісні». Алла Непота придбала одразу три аудіокасети. Каже, вони стануть прекрасними новорічними подарунками для родичів та знайомих. Вона зачарована піснями обох виконавців, однак найбільше їй хотілося послухати композицію «Все віднині залежить від тебе».

Сподівання жінки справдилися на двісті відсотків. Бо співаки виконали не тільки прем'єру, а й чимало інших творів. Схоже, слухачі їх добре знали: підспівували, дякували палкими оплесками. А тим часом на сцені розгорталося справжнє дійство. Особливо глядачам припав до душі «сімейний» виступ Василя Волощука з кумом Валерієм Івановим. Ігноруючи фонограму та синтезатор, із скрипкою та баяном в руках хлопці запалили зал майже екстремальною коломийкою: грали на інструментах в найнесподіваніших позах — мало не догори ногами.

Закономірно, що в такій атмосфері звучали слова вдячності. Микола Сингаївський, Степан Галябарда, Мар'ян Гаденко, Зоя Кучерява — це лише невеликий перелік присутніх у залі «зоряних» гостей. Однак, як цілком слушно зауважив Семен Торбенко, багато говорити цього вечора не довелося — все сказала пісня.

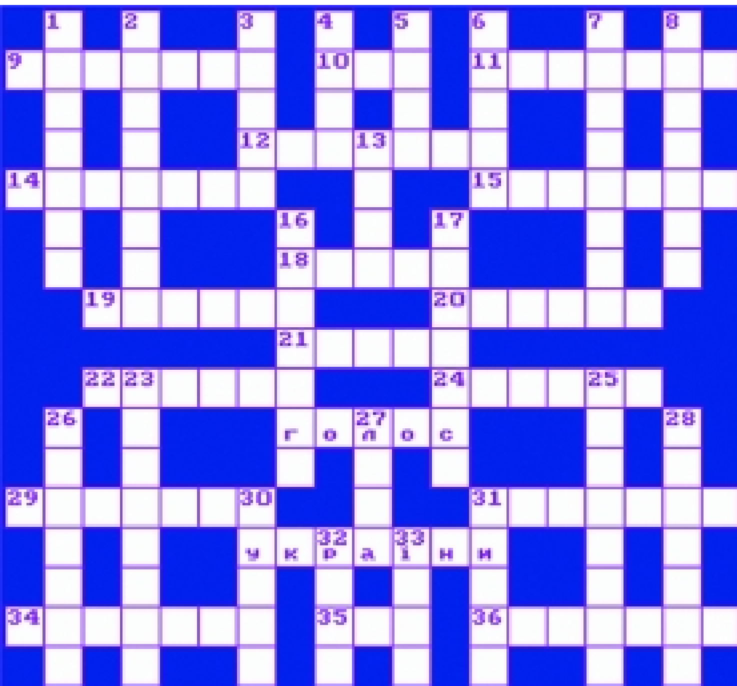
Надія ГОРБАТЮК.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Учасниця концерту Марта Спіженко.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 9. Будова вірша за певним розміром. 10. Задній план картини. 11. Історія поколінь певного роду. 12. Старовинний ліричний вірш, ода. 14. Рід кондитерського виробу з протертих і зварених з цукром фруктів. 15. Пряжене незбиране молоко, заквашене сметаною. 18. Найпростіша одноклітинна тварина, яка не має сталої форми. 19. Гармонійний зворот, який завершує музичний твір або його частину. 20. Напій богів (міф.). 21. Сигнал тривоги. 22. Тарілка в терезах. 24. Приємний і ніжний запах. 29. Водорозбірний пристрій на водопровідній мережі для подачі води. 31. Підземна споруда. 34. Народна назва кількох видів птахів роду курячих. 35. Велика змія з родини удавів. 36. Назва центральних урядових установ.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Резиденція французьких королів. 2. Хворобливий стан, зумовлений охолодженням організму. 3. Невелика посудина для вина та спиртних напоїв. 4. Фізичне самопочуття або настрій. 5. 86 400 секунд. 6. Дикий гірський баран. 7. Спеціальний льодовий майданчик. 8. Оптичний прилад для розглядання віддалених предметів. 13. Знак в азбуці Морзе. 16. Творчий запал. 17. Людина з дуже розвиненою фантазією. 23. У давньогрецькій міфології — пахуча їжа богів, що надавала їм юності. 25. Захисник, оборонець. 26. Рейка для закривання щілин на стиках між підлогою і стіною. 27. Допоміжна теорема. 28. Оздоблений прикрасами нагрудний знак православних єпископів. 30. Птах роду дятлоподібних. 31. Суцвіття хвойних рослин. 32. Водяна хребетна тварина. 33. Невелика тварина-ссавець, спина й боки якої вкриті твердими голками.

Склав Іван СОБКО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД від 7 грудня 2002 року

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Протагор. 8. Мадригал. 9. Гарем. 10. Вінок. 12. Вісла. 13. Трибун. 15. Штани. 18. Миска. 19. Корба. 20. Аргонавт. 21. Болід. 23. Артек. 26. Штамп. 27. Штатив. 29. Оселя. 30. Ракша. 32. Крига. 34. Карантин. 35. Візантія.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Організм. 2. Шана. 3. Доцент. 4. Катіон. 5. Ярмо. 6. Шарманка. 11. Катер. 14. Рангоут. 16. Сааді. 17. Октан. 21. Батискаф. 22. Лемур. 24. Тесла. 25. Колекція. 27. Шашлик. 28. Версія. 31. Агні. 33. Граб.

ЦЕ ЦІКАВО!

Ароматний приємний напій

Чи шкідлива вранішня кава? Це питання цікавить кожного кавомана, адже він, незважаючи на застереження, не уявляє себе без омріяної чашечки. З'ясовується, кава не тільки знімає втому, сонливість, а й активізує кору головного мозку. Вона навіть корисна тим, що сприяє виведенню каменів із жовчного міхура. Але все-таки не рекомендується людям, які страждають на нервові та серцеві захворювання, а також системи кровообігу, і людям, схильним до постійних стресів. Звичайно, якщо у людини підвищений артеріальний тиск, то каву вживати не варто. Взагалі, виробляється спеціальна кава без кофеїну: вона набагато безпечніша від звичайної.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311233. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»